

CUM EX APOSTOLATUS OFFICIO

Bulla Pavla IV.

O ztrátě úřadů heretiků

CUM EX APOSTOLATUS OFFICIO

Bulla římského papeže Pavla IV. o ztrátě úřadů heretiků

Pavel, biskup, služebník služebníků Božích

Na věčnou památku

Úvod

Na základě Apoštolského úřadu, který je Nám svěřen od Boha, třebaže ovšem bez Našich dostatečných zásluh, doléhá na Nás všeobecná starost o stádce Páně. Proto jsme povinni, abychom k vašemu věrnému opatrování a spásnému řízení po způsobu pozorného pastýře byli stále bděli a abychom velice pečlivě učinili takové opatření, aby v této době ti, kteří se v důsledku hříchu stále nevázaněji opírají o svou vlastní moudrost a stále osudněji se v míře větší než obvykle pozvedávají proti zachování pravé víry a nadto pomocí pověřených a vymyšlených překrucování komolí smysl Písma svatého, jehož se i snaží jednotu svaté Církve katolické roztrhnout jako nesešívané roucho Páně; aby tedy tito byli od stádce Kristova zahrnutí a aby se mylné učení nemohlo dále šířit, když oni pohrdají tím, aby byli učedníky pravdy.

§ 1. Podnět k této bulle

Se zřetelem na tuto tak obtížnou a velmi nebezpečnou záležitost má římský velekněz, jenž je zástupcem Božím a náměstkem Ježíše Krista na zemi, nad národy i říši neomezenou pravomoc a soudí všechny, aniž by sám na tomto světě podléhal něčímu soudu; avšak smí se mu odporovat, shledá-li se, že se odchýlil od víry. Čím větší je však to nebezpečí, které na sebe nyní přitahuje pozornost, tím úplněji a pečlivěji se musí dbát toho, aby žádní falešní proroci nebo jiné osoby, jež mají světskou moc, nezapletli politováníhodným způsobem do svých sítí duše prostých lidí a nestáhli nesešité lidi, kteří jsou v duchovních i světských věcech svěřeni jejich péči a vedení, s sebou do zkázy a do záhuby věčného zatracení.

Nikdy nesmí dojít k tomu, abychom ohavnost zpusťování, jak jí předpovídá sv. prorok Daniel, někdy viděli na místě svatém. Proto toužíme po tom, pokud tak můžeme s pomocí Boží učinit mocí Našeho pastýřského úřadu, abychom lišky, jež usilují zpusťovat vinici Páně, polapily a vlky, kteří se snaží napadnout stádce Páně zahrnutí daleko od ovčince, abychom nebyli jako němí psi, nemohoucí štěkat, ani abychom nezahynuli se špatnými pachtýři a nebyli srovnáváni se zlým správcem.

§ 2. Papež zde potvrzuje všechny tresty, ukládané bludařům a rozkolníkům

Po zralé poradě s Našimi ctihodnými bratřími, totiž s kardinály svaté církve římské, schvalujeme a obnovujeme s jejich radou a s jejich jednomyslným souhlasem vcelku i jednotlivě každou hrozbu exkomunikací, suspenzí, interdiktů, zbavením úřadu a všemi ostatními odsouzeními, cenzurami a tresty, jež byly ode všech Našich předchůdců na takové případy uvaleny; dále ty, jež byly stanoveny mimozákonnými listy či byly přijaty od Církve Boží na svatých sněmech nebo byly někdy uvaleny nebo zveřejněny nařízením a ustanovením svatých Otců či svatými výnosy, předpisy a kánony apoštolskými proti bludařům a rozkolníkům – tyto, tak ustanovujeme natrvalo, musejí být zachovávány a znovu dojít účinnosti, pokud snad v účinnosti nejsou, a v účinnosti

zůstat. Všichni, kdo se dosud od katolické víry odchýlili, upadli do bludu nebo se dostali do rozkolu či takový vyvolali nebo se takovým provinili; jsou-li odhaleni, přiznali se nebo jsou usvědčeni, a nebo (což Bůh nechť ve své milostivosti a dobrotivosti ode všech odvrátí) se nadále od katolické víry odchylují, upadají do bludu nebo se dostávají do rozkolu či takový vyvolávají a nebo se s takovým proviňují, nebo se o nich zjistilo, že se od katolické víry odchýlili, upadli do bludu nebo se dostali do rozkolu či takový vyvolali nebo se takovým provinili a že byli odhaleni, přiznali se anebo byli usvědčeni; – tito, tak chceme a ustanovujeme, že tito každého stavu, stupně, hodnosti, zaměstnání i znamenité důstojnosti, a to i kdyby byli nositeli důstojnosti biskupské či arcibiskupské nebo byli patriarchy, primasy či měli jinou vyšší církevní důstojnost, i kdyby byli kardinály nebo legáty Apoštolského Stolce, kdekoliv na zemi, trvale nebo dočasně; že všichni propadají výše uvedeným odsouzením, cenzurám a trestům. Totéž platí pro světskou autoritu hrabat, baronů, markrabat, vévodu, králů či císařů a vůbec, těch kdo vynikají vyšší důstojností.

§ 3. Prelátům a knížatům, kteří se odchylují od katolické víry, se ukládají další tresty.

Nicméně považujeme za vhodné, aby ti, kdo se nezdržují zlého z lásky ke ctnosti, byli od něho odstrašeni bázní před trestem. Biskupové, arcibiskupové, patriarchové, primasové, kardinálové, legáti, hrabata, baroni, markrabata, vévodové, králové a císařové, kteří jiné poučují, a proto jiným musejí dávat dobrý příklad setrvání v svaté Církvi katolické; mají těžší vinu než ostatní, protože ničí nejen sebe samé, ale i nesčetné další lidi, kteří jsou v duchovních i světských věcech svěřeni jejich péči a vědění, nebo jim jsou jinak podřízeni, táhnou s sebou do zkázy a do močálu záhuby. Ve shodě s kardinály a s jejich souhlasem ustanovujeme v této konstituci, jež má platit navždy, z odporu proti tak velkému zločinu, se zřetelem k tomu, že v Církvi Boží není většího a osudnějšího, na základě plnosti apoštolské pravomoci stanovujeme, nařizujeme a definujeme, že odsouzení, cenzury a výše uvedené tresty zůstávají v platnosti a účinnosti a zůstanou v účinnosti i v budoucnosti. Všichni společně i každý zvlášť, totiž, biskupové, arcibiskupové, patriarchové, primasové, kardinálové, legáti, hrabata, baroni, markrabata, vévodové, králové a císařové, kteří dosud zjevně se odchýlili od katolické víry, upadli do bludu nebo se dostali do rozkolu či takový vyvolali nebo se takovým provinili a jako takoví byli odhaleni, přiznali se nebo byli usvědčeni anebo se v budoucnosti od katolické víry odchýlí, upadnou do bludu nebo se dostanou do rozkolu či takový vyvolají nebo se takovým proviní: budou-li jako takoví odhaleni nebo se přiznají nebo budou usvědčeni; poněvadž jsou v této věci neomluvitelnější než ostatní; tak ztrácejí – mimo potrestání výše uvedenými odsouzeními, cenzurami a tresty – eo ipso, bez nějakého právního nebo faktického úředního výkonu, své úřady a biskupská sídla, jakož i své arcibiskupské, patriarchální a primaciální kostely, jakož i svou kardinálskou hodnost a jakýkoli úřad legáta. Rovněž ztrácejí aktivní i pasivní volební právo a jakoukoli autoritu ve svých kláštorech, obrocích a církevních úřadech, ať spojených či nespojených s duchovní správou, a to bez ohledu na to, zda jsou světskými kleriky nebo členy některého řádu, i kdyby dosáhli na základě zvláštních výhod nebo apoštolského pokynu čili dispenze nějakého právního titulu, komendy nebo správy vůbec něčeho, na což nebo k čemu měli právo nebo právní nárok. Budou zbaveni všech výnosů a příjmů a požitků, které jim jsou vyhrazeny a přiděleny.

Také hrabství, baronství, markrabství, vévodství, království a císařství ztrácejí zcela, naprosto a navždycky a jsou pro ně na dále nezpůsobilí a neschopní. Mají být ve všech

ohledech vcelku i v každém ohledu jednotlivě považováni za odpadlíky a zrádce, i kdyby předtím některý blud veřejně odpřisáhli před soudem. V žádném čase nemohou být znova ustanoveni do všech svých dřívějších úřadů: na biskupský, arcibiskupský, patriarchální nebo primaciální stolec nebo do kardinálské hodnosti nebo do některého čestného úřadu nebo do nějaké větší či menší hodnosti, ani nemohou nabýt zpět aktivního či pasivního volebního práva a také ne klášterů, obročí, anebo hrabství, baronství, markrabství, vévodství, království a císařství; nemohou být znova ustanoveni, reintegrovaní nebo rehabilitováni; naopak budou odevzdáni světskému soudu k náležitěmu potrestání.

Při zjevných známkách pravé lítosti a náležitého pokání mají být na základě shovívavosti a dobrotivosti Svatého Stolce posláni do některého kláštera či na nějaké jiné místo s klášterním denním řádem, aby tam navždy konali pokání o chlebu hoře a vodě zármutku. Jako takoví odpadlíci mají být pozorováni, jako s takovými se má s nimi nakládat a za takové mají být pokládáni ode všech, jejichž stavu, stupně, hodnosti, zaměstnání mohou též dosáhnout, i ode všech, kdo jsou nositeli kterékoli vynikající hodnosti, a to i hodnosti biskupa, arcibiskupa, patriarchy nebo primasa či jiné vyšší církevní úřední hodnosti, a také hodnosti kardinálské nebo světské, totiž autority a přednosti hraběte, barona, markraběte, vévody, krále a císaře; jako takovým se jim mají vyhýbat a jako takoví mají být zbaveni veškeré lidské útěchy.

§ 4. Kdo mají patronátní nebo jmenovací práva pro ta obročí, která jsou v důsledku bludu neobsazena, mají být pohnuti k tomu, aby v zákonné lhůtě byly prezentovány jiné osoby.

Ti, kdo si činí nárok na patronátní nebo jmenovací právo způsobilých osob pro katedrální, též metropolitní a patriarchální, jakož i primaciální kostely a také pro klášterní statky, mají povinnost, jsou-li tyto v důsledku takových okolností neobsazeny, postarat se o to, aby tyto úřady nebyly po delší dobu vystaveny nepříjemnostem neobsazenosti, nýbrž aby vytrženy jsouce z poroby bludařů byly svěřeny způsobilým osobám, které své podřízené věrné uvedou na stezku spravedlnosti. Pro kostely, kláštery a obročí mají prezentovat tyto způsobilé osoby Nám nebo tomu římskému papeži, který bude právě zastávat úřad, ve lhůtě pevně stanovené podle práva nebo na základě konkordátů či úmluv se Svatým Stolicem. V opačném případě předchází po uplynutí této lhůty úplné a volné nakládání s výše uvedenými kostely, kláštery a obročími na Nás nebo na toho římského papeže, který bude právě zastávat úřad, eo ipso podle práva.

§ 5. Příznivci bludařů propadají zde popsaným trestům

Kromě toho ti, kteří takové, kdo byli přistiženi nebo se přiznali nebo byli usvědčeni, úmyslně jakkoliv přijímají nebo obhajují nebo podporují nebo takovým popřávají víry nebo jejich nauky se odvažují vydávat za články víry; tito tedy propadají eo ipso exkomunikaci, jsou bezecní a nemají volební právo, ať osobně či písemně prostřednictvím posla nebo zmocněnce pro veřejné nebo soukromé záležitosti nebo pro poradní výbory, pro synodu nebo koncil provinciální či všeobecný, pro kardinálské konkláve nebo vůbec jakékoliv shromáždění věřících. Pro volbu kohokoliv nebo k vydání svědectví nemají a nemohou být voláni. Jsou neschopni svědectví a nemají nárok na dědictví; nadto se jim nikdo nemusí zodpovídat z jakékoli záležitosti, jsou-li snad soudci, nemají jejich rozsudky platnost a nesmějí jim být postupovány k vyřízení žádné právní věci. Jsou-li notáři, nemají od nich vyhotovené listiny naprosto žádnou platnost a význam.

Jsou-li advokáty, nesmí se přijímat jejich právní zastupování. Nadto klerikové kostelů všech vcelku i každého jednotlivě ztrácejí úřad, též kostelů katedrálních, metropolitních, patriarchálních a primaciálních, jakož i klášterů a obročí a církevních úřadů i kdyby – jak již bylo výše poznamenáno – je byli získali řádným způsobem.

Jak klerikové, tak i laikové ztrácejí své úřady eo ipso, i kdyby – jak bylo předesláno – tyto byli získali řádným způsobem, jsou-li nositeli výše uvedených důstojností, totiž jsou-li pány království, vévodství, panství a lenních statků. Tato království, vévodství, panství, lenní statky i jiné statky tohoto druhu necht' jsou zabaveny a zůstanou neobsazeny, potom necht' jsou právoplatně odevzdány těm, kdo si je nejdříve vezmou do vlastnictví, pokud tito mají upřímnou víru a zachovávají jednotu se svatou církví římskou i poslušnost vůči Nám a Naším nástupcům, římským papežům, kteří následují podle kanonického práva.

§ 6. Preláti a biskupové, kteří před nastoupením svého úřadu zjevně odpadli od katolické víry, ztrácejí eo ipso veškerou autoritu i svůj úřad. Jejich povýšení do úřadu je neplatné a nijak nemůže být zplatněno.

Dodáváme k tomu, že, mělo-li by se někdy zjevně stát, že biskup, i kdyby zastával úřad arcibiskupa či patriarchy či primasa nebo byl kardinálem výše jmenované svaté církve římské, ba i kdyby byl legátem nebo římským papežem – jak již bylo výše poznamenáno, pokud by se před svým jmenováním do kardinálské hodnosti nebo před svou volbou papežem byl odchýlil od katolické víry, upadl do bludu nebo se dostal do rozkolu či takový vyvolal a zapříčinil; že byl jmenován nebo zvolen neplatně a neúčinně, i kdyby byl svorně zvolen jednomyslnou volbou všech kardinálů. Ta nemůže být zplatněna ani přijetím biskupského svěcení, nebo následným převzetím vedení a správy, ani samou intronizací římského velekněze nebo složením holdu nebo poslušností prokazovanou mu ode všech, i kdyby trvala jakkoli dlouho, vůbec nijak nemůže dosáhnout platnosti, ani nemůže být pokládána za platnou v jakékoli části. Musíme mít za to, že všem, kdo byli takovým způsobem povýšeni do úřadu biskupů, arcibiskupů, patriarchů nebo primasů, byla udělena nebo je udělena v duchovních i časných věcech neplatná oprávněnost jejich správy. Všechno vcelku i jednotlivě, co skrze ně bylo kdykoli vyřčeno, učiněno, vykonáno nebo rozhodnuto, a všechno co z toho vyplývá, postrádá platnost a vůbec nikomu nemůže poskytnout nějakou jistotu nebo dát nějaké právo. Tak ztrácejí tito takovým způsobem do úřadu jmenování nebo zvolení eo ipso a bez jakéhokoliv prohlášení každou důstojnost, postavení, čest, každý titul, každou autoritu, každý úřad a každou pravomoc, i kdyby tito takovým způsobem do úřadu jmenování nebo zvolení, vcelku nebo jednotlivě, se předtím neodchýlili od katolické víry a nestali se bludaři a nedostali se do rozkolu či takový nevyvolali a k takovému nedali podnět, ale stalo se tak až potom.

§ 7. Jejich podřízeným je dovoleno, beztretně odmítnout poslušnost a oddanost.

Podřízeným osobám, a to jak světským a řeholním klerikům, tak i laikům, a také kardinálům, i těm, kteří se zúčastnili volby papeže, jenž předtím odpadl od víry nebo byl bludařem či rozkolníkem, nebo nějak jinak mu dávali za pravdu a slíbili mu poslušnost a složili mu hold, což platí i pro kastelány, prefekty, kapitány a úředníky Našeho vznešeného Města, Říma, a celého církevního státu, kteří jsou těmto takovým způsobem do úřadu jmenovaným nebo zvoleným zavázanými a povinnými poslušností složením holdu nebo přísahy či dluhopisem; je dovoleno, beztretně se kdykoliv zřici

povinné poslušnosti a oddanosti vůči těmto takovým způsobem do úřadu jmenovaných nebo zvolených a těmto se stranit jako kouzelníků, pohanů, nevěstek a arcibludařů. Nicméně tyto podřízené osoby zůstávají nadále zavázané věrností a poslušností vůči budoucím biskupům, arcibiskupům, patriarchům, primasům a vůči budoucímu římskému papeži, jenž bude následovat podle kanonického práva. K většímu zahanbení těchto takovým způsobem jmenovaných a zvolených, chtějí-li tito nadále pokračovat ve vedení a správě, je dovoleno, povolat proti nim pomoc světského ramene. Proto nesmějí ti, kteří se zřekli věrnosti a poslušnosti vůči těmto takovým způsobem jmenovaným a zvoleným podle výše uvedeného pravidla, být považováni za ty, kdo trhají nešešivané roucho Páně, ani podléhat cenzurám nebo mstíciému potrestání.

§ 8. Zrušení opačných nařízení.

Tomu neodporují apoštolské ustanovení a nařízení, ani privilegia, indulty a apoštolské listy, které těmto biskupům, arcibiskupům, patriarchům, primasům a kardinálům i komukoli jinému – ať v jakékoli souvislosti nebo v jakékoli formě a s jakýmkoli klauzulemi – byly kdykoli vydány; ani dekrety – ať vydané jako *motu proprio* anebo z jistého vědomí a v plnosti apoštolské pravomoci nebo i prostřednictvím konzistoře nebo jakýmkoli jiným způsobem, ani kdyby byly znovu schváleny a obnoveny a v mezích kanonického práva –, ani kterákoli kapitula konkláve; i kdyby byly stvrzeny přísahou nebo apoštolským potvrzením nebo jakýmkoli jiným potvrzením, byť i od Nás samých. Všechny tyto současné přípovědi, jim dané, které byly výslovně vyjmenovány a uvedeny, jež jinak zůstávají v platnosti, My nyní speciálně a výslovně pro tyto případy rušíme, aniž by tomu cokoli jiného odporovalo.

§ 9. Příkaz k vyhlášení této bully.

Aby však tento list došel vědomosti všech, jichž se týká, chceme, aby on nebo jeden jeho opis (podepsán vlastní rukou veřejného notáře a ověřen pečeti nositele církevní důstojnosti; ustanovujeme, aby takový došel plné věrohodnosti) byl vyhlášen od některých z Našich poslů a přibit na veřejných baziliky apoštolských knížat ve Městě (Římě) a Apoštolské kanceláře a také na okraji Campo dei Fiori a jeden jeho opis tam byl i přibitý ponechán. Vyhlášení a přibití, jakož i ponechání takového přibitého opisu postačí a musí být považováno za slavnostní a zákonné, a žádné další vyhlášené není žádoucí, ani se o něm neuvažuje.

§ 10. Trestní sankce

Není tedy nikomu dovoleno, tento spis Našeho schválení, obnovení, sankce, ustanovení, zrušení, deklarace a dekretu komolit nebo opovážlivě proti němu vystupovat. Kdyby se o to někdo pokusil, nechť ví, že na sebe přivolá hněv všemohoucího Boha a svatých apoštolů Petra a Pavla.

Dáno v Říme u sv. Petra, v 1559. roce po vtělení Páně, 15. dne před březnovými kalendami /to jest 15. února/, ve 4. roce Našeho pontifikátu

+ Já Pavel, biskup Církve katolické, jsem podepsal
(Následují podpisy jedenatřiceti kardinálů)